

Midlertidigt udvalg vedrørende demokrati

Afrapportering fra Region Midtjyllands midlertidige
udvalg vedrørende demokrati

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
1. Udvalgets sammensætning.....	3
2. Formål og mødeindhold.....	3
3. Demokratiudvalgets anbefalinger.	4
3.1. Demokratiudvalget anbefaler, at Region Midtjylland skal arbejde for at fremme borgerinddragelse, herunder tidligere inddragelse af borgerne.....	4
3.2. Demokratiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en borgerinddragelsespolitik for Region Midtjylland.	5
3.3 Demokratiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en oversigt over forskellige borgerinddragelsesmetoder samt opmærksomhedspunkter i forbindelse med borgerinddragelse.	6
3.4. Demokratiudvalget anbefaler, at etablering af et borgerpanel i Region Midtjylland undersøges.	6
3.5. Demokratiudvalget anbefaler, at det nye regionsråd drøfter dilemmaer, man kan opleve som regionsrådsmedlem.	7
3.6. Demokratiudvalget anbefaler, at Regionsrådet vurderer repræsentation i hverv ved nyudpegning.	8
4. Valgaktiviteter	9
5. Yderligere information	11

1. Udvalgets sammensætning.

Regions Midtjyllands midlertidige udvalg vedrørende demokrati (demokratiudvalget) har været nedsat for en toårig periode fra den 1. januar 2012 til den 31. december 2013.

Udvalget har bestået af følgende medlemmer:

Anders Vistisen (O) - formand
Mette Valbjørn (A) - næstformand
Carl Johan Rasmussen (A)
Niels Callesøe (F)
Kurt H. Jørgensen (B)
Erik Vinther (V)
Harry Jensen (V)

Udvalget er blevet sekretariatsbetjent af Regionssekretariatet og Koncern Kommunikation.

2. Formål og mødeindhold.

Udvalget har dels som formål at styrke den demokratiske proces i Region Midtjylland med særligt fokus på at inddrage regionens borgere i udformningen og implementeringen af regionsrådets beslutninger, dels sikre opfølgning og implementering i Region Midtjylland af Danske Regioners arbejde med udformning af et politisk kodeks.

Udvalget har indsamlet viden og erfaring om borger- og brugerinddragelse fra blandt andet kommuner i og uden for Danmark, vurderet og drøftet forslag til valgaktiviteter samt behandlet og afprøvet politiske dilemmaer i forbindelse med politisk kodeks.

Udvalget har afholdt syv møder i funktionsperioden og har derudover været på en studietur til Tampere, Finland. Udvalget har på møderne fået input til arbejdet fra både interne og eksterne oplægsholdere. Hovedtemaerne i udvalget har været borgerinddragelse, drøftelse og opfølgning på politisk kodeks samt valgaktiviteter.

3. Demokratiudvalgets anbefalinger.

Demokratiudvalget har valgt at lave en kort afrapportering med udgangspunkt i de drøftelser, der har været på udvalgets møder. Nedenstående afrapportering indeholder udvalgets forslag og anbefalinger på baggrund af udvalgets arbejde. For yderligere beskrivelse af udvalgets arbejde henvises til referater og oplæg fra demokratiudvalgets møder på Region Midtjyllands hjemmeside. Her kan man eksempelvis også læse udvalgets rapport fra studieturen til Tampere, Finland 2012. Desuden er oversigt over mødeindhold vedlagt som bilag.

3.1. Demokratiudvalget anbefaler, at Region Midtjylland skal arbejde for at fremme borgerinddragelse, herunder tidligere inddragelse af borgerne.

Demokratiudvalget anbefaler, at Region Midtjylland arbejder for at understøtte og fremme borgerinddragelse. Borgere har typisk et andet fokus og andre erfaringer end politikere og fagfolk/eksperter, og de vil derfor kunne bidrage med andre vinkler og ideer. Det kan fx være ønsker om at indsamle viden og erfaring fra forskellige borgere, tjekke borgernes holdning og accept af en 'modig' beslutning, motivere borgerne til at igangsætte lokale initiativer o.l.

Region Midtjylland har allerede i dag forskellige borgerinddragelsesinitiativer, for eksempel i form af borgertopmøder, dialogmøder med borgerne, høringer m.m.. Derudover er der mere formaliserede borgerinddragelseskanaler som fx Region Midtjyllands Sundhedsbrugerråd samt de regionale kontaktforum for handicapområdet og psykiatriområdet.

Region Midtjylland har altså allerede flere erfaringer med borgerinddragelse, men det er udvalgets vurdering, at Region Midtjylland kan understøtte borgerinddragelse yderligere og dermed udbygge erfaringerne samtidig med, at de positive virkninger fastholdes. Udover at sikre at beslutninger træffes på et mere oplyst grundlag om borgernes holdninger, kan en væsentlig gevinst også være større engagement hos borgerne og større tillid til det politiske system. Udvalget har blandt andet beskæftiget sig med borgerinddragelse på dets studietur til Tampere, Finland. Tampere har haft fokus på borgerinddragelse, herunder hvordan borgerne kan inddrages tidligt. Til dette har Tampere blandt andet anvendt et værktøj til demokrati på nettet, Valma, som giver borgerne mulighed for at ytre sig. Valma lægger emner under forberedelse på nettet og angiver den videre proces for, hvordan og hvornår borgerne kan give deres mening tilkende, gør bemærkningerne tilgængelig, sender bemærkningerne til de involverede beslutningstagere m.m. Det særlige kendetegn ved Valma er, at emnerne lægges til debat på et meget tidligt tidspunkt, hvilket Tampere har haft gode erfaringer med. Ved tidligere inddragelse kan bemærkninger og forslag nemmere integreres i de endelige beslutninger, om end det også kræver væsentlige ressourcer.

3.2. Demokratiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en borgerinddragelsespolitik for Region Midtjylland.

Demokratiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en borgerinddragelsespolitik for Region Midtjylland. En overordnet borgerinddragelsespolitik kan bidrage til at skærpe fokus og opmærksomhed på borgerinddragelse og være med til at give retningslinjer for og inspiration til, hvordan man kan arbejde mere systematisk og målrettet med borgerinddragelse i Region Midtjylland.

Udvalget har på flere møder beskæftiget sig med borgerinddragelse og fået præsenteret forskellige formål og metoder til borgerinddragelse samt erfaringer med borgerinddragelse i såvel Danmark som i udlandet. Der har blandt andet været oplæg fra Teknologirådet, der har erfaringer med at arrangere forskellige store borgerinddragelsestiltag som for eksempel borgertopmøder, samt oplæg fra kommuner der har haft erfaringer med at involvere borgerne på nettet i for eksempel idéudvikling og sparetiltag samt holde borgermøder. På baggrund af udvalgets møder og drøftelser er det vurderingen, at Region Midtjylland kan drage fordel af en borgerinddragelsespolitik, der kan bidrage til at skabe retning for og understøtte regionens ønske om at inddrage borgerne.

3.3 Demokratiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en oversigt over forskellige borgerinddragelsesmetoder samt opmærksomhedspunkter i forbindelse med borgerinddragelse.

Som inspiration og hjælp til arbejdet med at inddrage borgere anbefaler udvalget, at der udarbejdes en oversigt over forskellige borgerinddragelsesmetoder samt opmærksomhedspunkter i forbindelse med borgerinddragelse.

Der er mange forskellige metoder til borgerinddragelse, og valg af metode kan have stor betydning for udbyttet. Borgerinddragelse kan foregå på mange måder og i mange forskellige sammenhænge, som enkeltstående tiltag eller som integrerede, kontinuerlige processer. Grundlæggende er det vigtigt at være bevidst om formålet med inddragelsen og ud fra denne vælge den rette metode til situationen. Desuden er det vigtigt at forventningsafstemme med borgerne, hvordan og i hvilken grad de reelt har mulighed for at øve indflydelse, ligesom ressourceanvendelsen til bl.a. opfølgingsarbejde og procesfacilitering m.m. naturligvis også skal vurderes i forhold til de forventede resultater.

Demokratiudvalget vurderer derfor, at en oversigt over forskellige metoder og opmærksomhedspunkter kan være en god hjælp og inspiration til at understøtte og forberede borgerinddragelsesinitiativer.

Tidligere udarbejdet udkast til demokratiudvalgets brug er vedlagt som bilag.

3.4. Demokratiudvalget anbefaler, at etablering af et borgerpanel i Region Midtjylland undersøges.

Det er demokratiudvalgets vurdering, at etablering af et borgerpanel kan være en mulighed for at understøtte borgerinddragelse og bidrage til at give politikerne en bedre kontakt til og dialog med borgerne med det formål at styrke demokratiet. Et borgerpanel kan bruges til at få meningstilkendegivelser eller spørgsmål og kommentarer fra et udsnit af borgere i Region Midtjylland og hermed få yderligere viden om borgerne og deres holdninger samt eventuelt nye vinkler på bestemte sager. Ved et borgerpanel kan man spørge borgerne om konkrete spørgsmål eller bede dem komme med deres holdninger til mere overordnede emner eller fremsende ideer og ønsker. Samtidig kan borgerne få bedre kendskab til politikernes overvejelser, ansvarsområder og beslutninger, og opleve at de bidrager til den politiske proces.

Et panel kan etableres på flere måder. Det kan for eksempel være et elektronisk borgerpanel, da det er vurderingen, at det vil kunne give mulighed for at inddrage en større gruppe af forskellige borgere. Det kan også bestå af en mindre gruppe borgere, der mødes med politikerne fysisk. Uanset typen af panel bør det overvejes og undersøges, hvordan borgerpanelet skal sammensættes hvad angår køn, alder, deltagerantal, geografi m.m. i forhold til at opfylde det ønskede formål. Det bør undersøges, om det er at foretrække, at Region Midtjylland selv sammensætter et panel, eller om der skal anvendes allerede eksisterende paneler.

3.5. Demokratiudvalget anbefaler, at det nye regionsråd drøfter dilemmaer, man kan opleve som regionsrådsmedlem.

Demokratiudvalget har beskæftiget sig med politisk kodeks som opfølgning på Danske Regioners arbejde om politisk kodeks. Udvalget har indledningsvist drøftet, hvorvidt der skal udarbejdes et politisk kodeks i Region Midtjylland, herunder de forskellige dilemmaer man kan stå i som regionsrådspolitiker.

Demokratiudvalget finder det hensigtsmæssigt at have en dialog om og drøftelse af politisk kodeks i regionsrådet, så man får en fornuftig debat om emnet, også selvom man vælger ikke at udarbejde et konkret politisk kodeks. Det er vurderingen, at det vil være særligt konstruktivt og en hjælp for nye politikere med en drøftelse af, hvordan man agerer som politiker, og hvilke rammer man arbejder under. Det kan være med til at skabe en fælles forståelse for, hvad der er god adfærd som regionsrådspolitiker i Region Midtjylland. Det er demokratiudvalgets vurdering, at drøftelsen er ligeså vigtigt som et nedskrevet kodeks.

Demokratiudvalget anbefaler, at det nye regionsråd drøfter politisk kodeks med henblik på en drøftelse og tilkendegivelse af, hvilke værdier og arbejdsgrundlag man ønsker, der skal præge det politiske samarbejde i den kommende valgperiode. Demokratiudvalget anbefaler, at det nye regionsråd, som introduktion til arbejde som regionsrådsmedlem i regionsrådet, har en drøftelse af, hvordan det er at være regionsrådsmedlem i Region Midtjylland, og hvilke ønsker der er til samarbejdet.

Drøftelsen kan tage afsæt i forskellige dilemmaer, man kan opleve som politiker, for eksempel:

- hvilken loyalitet man har som politiker – for eksempel over for beslutninger truffet af tidligere regionsråd, i varetagelsen af hverv uden konkret mandat m.m.
- hvordan man som politiker forholder sig til pressen/eksterne – herunder for eksempel rollefordeling af, hvem der udtaler sig til pressen m.m.
- hvordan man som politiker omgås hinanden – herunder tiltaleform, afvikling af regionsrådsmøder m.m.
- hvordan man som politiker omgås administrationen – herunder snitflader til administrationen, hvornår man henvender sig til administrationen, hvordan administrationen fremlægger forslag m.m.

Forskellige dilemmaer udvalget har drøftet er vedlagt som bilag.

3.6. Demokratiudvalget anbefaler, at Regionsrådet vurderer repræsentation i hverv ved nyudpegning.

Demokratiudvalget anbefaler, at repræsentation i hverv vurderes ved nyudpegninger. Udvalget finder det vigtigt, at man foretager en objektiv udpegning og forholder sig til det enkelte hverv ved hver udpegning, særligt da udpegning typisk kun sker hver 4. år. Udvalget har derfor også ønsket en drøftelse af hverv og har drøftet det på flere møder for at vurdere relevansen af de enkelte hverv. Ønsket om drøftelsen af hverv har været ud fra et ønske om at sikre relevansen af repræsentationen for såvel Region Midtjylland som de pågældende bestyrelser, udvalg m.v. Desuden ud fra en betragtning om den bedst mulige udnyttelse af regionsrådsmedlemmernes ressourcer.

Ud fra disse hensyn har demokratiudvalget fundet det vigtigt, at man vurderer repræsentation i de enkelte hverv, herunder hvorvidt man fremover ønsker at være repræsenteret samt hvorvidt det skal være et regionsrådsmedlem, eller om det kan være et ikke-regionsrådsmedlem eller en administrativ repræsentant. Vurderingen bør foregå ved de hverv, Region Midtjylland hidtil har været repræsenteret i samt ved nye henvendelser og forespørgsler om Region Midtjyllands repræsentation.

Blandt andet på baggrund af demokratiudvalgets drøftelser er repræsentationen vurderet, og der er stillet et konkret forslag til, hvilke hverv regionsrådet i den kommende valgperiode skal udpege til, og hvilke hverv det skal overlades til direktionen at beslutte eventuelt administrativ udpegning til. Forinden udpegningen vil administrationen have kontaktet de forskellige bestyrelser, udvalg m.v., hvor deltagelsen ikke er lovpligtig, med henblik på at få en bekræftelse af, at de også fremadrettet ønsker en repræsentant fra Region Midtjylland i de pågældende bestyrelser, udvalg m.v.

4. Valgaktiviteter

Demokratiudvalget har også beskæftiget sig med valg og valgaktiviteter på dets møder både i forhold til regionsrådsvalget i 2009 og det kommende i 2013. Demokratiudvalget har givet sparring til og evaluering af erfaringerne fra valgaktiviteterne i 2009. Det er demokratiudvalgets generelle vurdering, at mange tiltag og tilbud for kandidaterne ved regionsrådsvalget i 2009 var gode. Der var dog også servicetilbud fra andre sider, hvilket for nogle kandidaters vedkommende betød et fravalg af regionens tilbud.

Demokratiudvalget har ligeledes også haft mulighed for at drøfte valgaktiviteter og komme med forslag og bidrage til planlægningen i forbindelse med regionsrådsvalget 2013.

Region Midtjylland har sammen med de øvrige regioner og Danske Regioner lavet fælles valgaktiviteter med det formål at sikre en fælles branding af regionerne udadtil samtidig med en ressourcebesparelse.

Der er blandt andet etableret en fælles regional webplatform, der skal rumme basisinformationer om regionerne og kandidaterne til valget. Derudover skal platformen skabe rum for dialog mellem kandidater og vælgere. Platformen tænkes sammen med sociale medier, ligesom indholdet skal kunne anvendes lokalt på regionernes hjemmesider m.m. Derudover er der en fælles regional kommunikationsindsats og informationskampagne de sidste uger op til valget med en landsdækkende og regional kampagne. De landsdækkende kampagner er eksempelvis outdoorreklamer, radioreklamer, OBS-indslag på DR1 m.m., mens den lokale kampagne afvikles af den enkelte region med for eksempel indrykning i regionale dagblade, ugeaviser e.l.

Desuden er der etableret en fælles regional pakke målrettet førstegangsvælgere på ungdomsuddannelser.

Pakken består blandt andet af introduktion til regionernes opgaver og dilemmaer beskrevet i små film, sms-afstemninger, møde med regionsråds kandidater m.m. Udvælgelsen af uddannelserne er foretaget ved lodtrækning, da tiltaget indgår i et forskningsprojekt om effekterne af valginitiativer.

Resultaterne kan give yderligere viden om de unges vælgeradfærd og egnede metoder til at engagere unge og offentliggøres i en rapport i 2014. Når rapporten foreligger, foreslår demokratiudvalget, at regionsrådet orienteres om rapportens resultater.

Demokratiudvalget er løbende blevet informeret om de planlagte fælles valgaktiviteter og har kunnet støtte op om tiltagene, da de har været i overensstemmelse med udvalgets tidligere valgdrøftelser og bemærkninger.

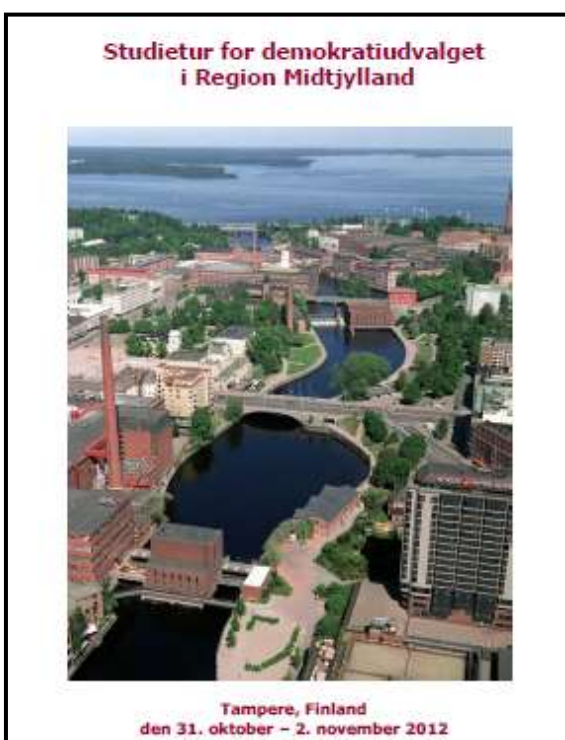
5. Yderligere information

For yderligere information om demokratiudvalgets arbejde henvises til Region Midtjyllands hjemmeside.

Man kan finde de enkelte dagsordener, referater og bilag på Region Midtjyllands hjemmeside via følgende link:

<http://www.rm.dk/politik/udvalg/midlertidige+udvalg/udvalg+vedr-c8+demokrati?>

Man kan finde rapport fra studieturen på Region Midtjyllands hjemmeside via følgende link:

http://www.rm.dk/politik/udvalg/midlertidige+udvalg/udvalg+vedr-c8+demokrati/visdagsorden?file=20-02-2013/Aaben_dagsorden/Bilag/Punkt_2_Bilag_1_.pdf